

**Knjiž. delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!**

Izhaja vsake srede.
Naravnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 30—
Iskoristi po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirane
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

**Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!**

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži-
se v Ljubljani. Ured-
ništvo in uprava le v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Ban in samouprava.

Dr. Henrik Steska, sodnik upravnega sodišča v Celju in odličen poznavalec naše državne uprave, je objavil dne 12. t. m. v »Jutru« članek pod gornjim naslovom, ki zasluži veliko pozornost. Ker je jako verjetno, da utegne marsikaj obveljati, kar predlaga odlični upravni strokovnjak, zato objavljamo najvažnejše odstavke njegovega članka tudi v našem listu.

Dr. Steska pravi:

Neva razdelitev Jugoslavije v devet banovin ustreza pogojem dobre državne uprave vsaj glede notranje ali politične uprave in z gotovostjo smemo pričakovati, da bo tudi finančna uprava z dosedanjimi 14 finančnimi direkcijami se prilagodila glede števila in obsega direkcijskih področij banovinam. Ban bo vršil najvišjo politično upravno oblast v vsej banovini in bo v ta namen razpolagal s potrebnim številom političnopravnih, strokovnih in pomožnih uradnikov. V nižji instanci bodo banu podrejena sreska načelstva, mestna načelstva v večjih mestih (s funkcijo sreskega načelstva) in bodisi neposredno pod banom, bodisi kot poseben organ sreskega načelnika, razna krajevna policijska oblastva (uprave policije, predstojništva mestne policije in policijski komisarijati). Po potrebi se bodo ustanovili še okrožni inspektorati, ki bodo za več srezov v banovini v banovem imenu vršili nadzor. V Dravski banovini, ki bi se bolj značilno smela imenovati Alpska, bi bilo posebno potrebno ustanoviti tak okrožni inspektorat v Mariboru in v Celju.

Drugi način decentralizacije javne uprave je oni s

Samoupravo teritorijalnih in stanovskih edinic.

Upravo je možno zboljšati, ako se javne naloge, ki imajo svoj izvor v skupnem sožitju, na izvestnem teritoriju ali v enakem ali podobnem poklicu deloma prepustijo zastopnikom teh skupin samim. Po vidovdanski ustavi iz leta 1921. smo imeli za teritorij srednje upravne stopnje dvoje povsem ločenih pravnih institucij, ono velikega župana in ono oblastne samouprave. Veliki župan je črpal svojo moč od centralne vlade in parlamenta, oblastna samouprava pa se je opirala na volitve in široke mase v krajini sami. Uradništvo je tudi bilo dvojno, državno in samoupravno. Ta dvojni tir javne uprave v pokrajini se ni posebno obnesel. Sedaj z uvedbo banske institucije bi se dala ta dvotirnost odstraniti, ne da bi se samouprava izločila. Samouprave za ozemlje srednje in nižje državne uprave (za oblast ali srez) sedaj ni več, a umljivo je, da ban ne bo trajno vršil vse po svoje pristojnosti le s svojim uradništvom. Ozirati se bo treba na zahteve samoupravne ideje, ker sicer bi uprava preveč okostenela. Nikakor pa ni treba, da bi se samouprava povsod in na enak način uveljavljala. Pritegnitev lokalnih in stanovskih zastopnikov zavisi od vrste banskih poslov. Banske posle moramo deliti v več vrst in pri poedinih vrstah bi tudi različno bilo sodelovanje funkcionarjev, ki bi izšli iz

teritorijalnih volitev ali ki bi predstavljali izvestne stanovske interese in stroke.

Ena vrsta banskih poslov so

oblastni ali avtoritativni posli, pri katerih nastopa upravno oblastvo kot pravno prevladajoč vršilec javne oblasti napram drugim.

Pri opravljanju

skrbstvenih poslov

pa bi ban trajno ne mogel pogrešati pritegnitve tudi oseb, ki bi po svojem pripadništvu k izvestnemu teritoriju ali socialni skupini dobro poznale potrebe in težnje dotičnih krajin in slojev. Pri skrbstvenih poslih se pospešuje gospodarstvo, socialni razvoj, prosveta in zdravstvo. Semkaj spadajo n. pr. razna pokrajinska podjetja in druge gospodarske naprave, dalje šole in podobne prosvetne institucije (razen visokih šol in akademij znanosti) v pokrajini, potem pokrajinske humane ustanove (zdravstvene, ubožne itd.). Pri vršenju teh poslov, odnosno pri nadzoru nad temi institucijami in napravami pa se bo pojavila potreba ustanovitve

posebnih odborov,

ki bi se posvetovali in sklepali pod predsedstvom bana, podbana ali banskega referenta in bi predstavljali obenem samoupravni element v pokrajinski upravi. Člani naj bi bili poleg banskega referenta za dotično upravno grano morda na eno tretjino zastopniki občin pokrajinskih interesov, na eno tretjino zastopniki prizadetih stanovskih koristi in na eno tretjino strokovnjaki, postavljeni izmed oseb, ki se odlikujejo po teoretičnem znanju in mnogoletni preskušeni praksi.

Z ozirom na še vedno tu in tam se pojavljajoče pregoreče strankarstvo, ki ceni le najizrazitejše pristaše večinskih strank, najsi tudi pristransko postopajo, bo dotlej, dokler bi ne imeli pokrajinske skupščine, tudi prvoimenovani dve tretjini odbornikov bili imenovani in to deloma z ozirom na obče pokrajinske interese, deloma na poedine prizadete stanovske ali poklicne interese zemljiških posestnikov, obrtnikov in trgovcev, svobodnih poklicev, javnih in privatnih nameščencev, delovodij in delavcev. Pri odločitvi zastopnikov stanovskih interesov bi bilo umestno, da bi se ne postavili le oni, ki bi zastopali pred vsem najštevilnejši tip enega stanu, marveč naj bi se izdatno upoštevali tudi oni tipi, ki predstavljajo večja podjetja in boljše kmetije ter višjo izobrazbo in jamčijo za trajen napredek pokrajine, odnosno banovine in držav.

Potreben bi bil banovinski odbor za pospeševanje poljedelstva in gozdarstva (deželne kulture), odbor za povzdigo trgovine in obrti, odbor za javne gradnje, odbor za humane in zdravstvene naprave, dalje odbor za nižje in srednje šolstvo in končno finančni odbor, ki bi se bavil z upravo oblastne pokrajinske imovine ter je z lastnim pokrajinskim proračunom in pokrajinskimi davščinami. — Sklepe teh odborov bi moral ban odobriti, a

odobritev bi se smela odkloniti le zaradi kršitve zakona ali iz važnih obrazloženih javnih interesov. Tako sodelovanje navedenih odborov bi bilo potrebno tudi pri izdaji pokrajinskih uredb, v kolikor bi se ne nanašale na vzdrževanje javnega reda in miru. Z uredbami prizadeti sloji bodo najbolje sami mogli spoznati, so li uredbe primerne ali ne in njih zastopniki bi torej mogli primerne nasvete dajati in želje izražati, najsi bi jim tudi nedostajala sposobnost, take uredbe sestavljati.

Pozneje pa bi se mogla upeljati pokrajinska skupščina za banovino. Tej skupščini bi pripadalo pod vodstvom bana ali njegovega namestnika v prvem redu izvolitev zastopnikov v razne pokrajinske odbore, sklepanje o proračunu glede lastnih pokrajinskih skrbstvenih naprav in lastnih pokrajinskih davščin in sklepanje o pokrajinskih uredbah k državnim okvirnim zakonom ali na osnovi posebne zakonite pooblastitve. Potrditev proračuna in uredb bi pa morala pripadati banu, ki bi glede lastnih pokrajinskih davščin postopal v sporazumu s finančnim direktorjem. Uradništvo pri banu in njemu podrejenih uradih in zavodih bi bilo vobče državno. Zlasti velja to za vse one urade, ki bi vršili avtoritativne posle. Uradniki pri onih skrbstvenih napravah in institucijah, ki bi se vzdrževale predvsem iz lastnih pokrajinskih sredstev, pa bi smeli biti samoupravni, t. j. pristojni pokrajinski odbor pod banovim vodstvom bi jih imenoval in odboru bi bili podrejeni.

S tako dopolnitvijo organizacije banske institucije bi se utegnili združiti državni in samoupravni interesi, ker bi se izbrala srednja pot.

Novi bani.

Dne 8. oktobra je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz o imenovanju banov. Ukaz se glasi:

Mi, Aleksander Prvi,

po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije, postavljamo na predlog predsednika našega ministrskega sveta in našega ministra notranjih del ter na osnovi čl. 5 in 8 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja:

za bana dravske banovine **Serneca Dušana**, bivšega ministra in profesorja vseučilišča v Ljubljani,

za bana savske banovine **dr. Šiloviča Josipa**, profesorja vseučilišča v p. in člana Vrhovnega zakonodajnega sveta,

za bana vrbaske banovine **Milosavljevića Svetislava**, ministra v pokoju,

za bana primorske banovine **dr. Tartaglió Iva**, odvetnika in podžupana mesta Splita,

za bana drinske banovine **Popovića Velimira**, ministra v pokoju,

za bana zetske banovine **Smiljanića Krsto**, armijskega generala v pokoju,

za bana dunavske banovine **Popovića Dako**, bivšega ministra,

za bana moravske banovine **Nestorovića Gjorgija**, državnega svetnika v pokoju in člana Vrhovnega zakonodajnega sveta,

za bana vardarske banovine Lazića Živjina, pomočnika ministra notranjih poslov. Predsednik našega ministrskega sveta, naš minister notranjih poslov naj izvrši ta ukaz.

9. oktobra 1929 v Beogradu.

Aleksander, s. r.

Predsednik ministrskega sveta, minister notranjih poslov, častni adjutant Nj. Vel. kralja, div. general
Peter Živković.

Pomočniki banov.

Z ukazom Nj. Vel. kralja od 11. t. m. so postavljeni

za pomočnika bana dravske banovine dr. Pirkmajer P. Otmar, generalni inšpektor notranje uprave,

za pomočnika bana savske banovine Stojanović Sava, sodnik upravnega sodišča v Zagrebu,

za pomočnika bana vrbaske banovine Ivanišević Milisav, veliki župan mostarske oblasti,

za pomočnika bana primorske banovine dr. Perović M. Ivo, veliki župan splitske oblasti,

za pomočnika bana drinske banovine dr. Hasanbegović Avdo, veliki župan tuzlanske oblasti,

za pomočnika bana zetske banovine dr. Zec Jovan, veliki župan vrbaske oblasti, za pomočnika bana dunavske banovine Mišović Vidoje, veliki župan raške oblasti,

za pomočnika bana moravske banovine Todorović Dragomir, veliki župan bitoljske oblasti,

za pomočnika bana vardarske banovine Nikolić Milan, veliki župan sarajevske oblasti.

ševanje ali namakanje zemljišč itd.) torej potrebe, ki zahtevajo večjega posojila, ki se ga ne more vrniti v enem, dveh ali treh letih. Tudi v tem oziru so meščanski zakoni ustvarili take razmere, da je bilo nemogoče izboljšati kmetško gospodarstvo. Rok za povračilo posojil ni bil nikjer večji kakor 10 do 15 let.

Vprašanje cenega kmetškega kredita je bilo odvisno popolnoma od reformiranja kmetške banke in spremembe njene kreditne politike. Zato je bil prvi korak kmetške vlade Stambolijskega v kreditnem vprašanju zakon o bolgarski kmetški banki. Izvedba tega zakona je rešila pravilnejše vprašanje kmetškega kredita in začela novo dobo za bolgarsko kmetško zadružniško gibanje. Po tej reformi je postala banka ne samo največji kmetški kreditni zavod, ampak tudi največja gospodarska proizvodnja sila. Iz prejšnjega oderuha se je spremenila v največjo kmetško proizvodno, konzumno in kreditno zadrugo.

Zakon o kmetški banki je mogoče združiti v teh glavnih točkah:

1. Kmetška banka dobi pravico, da poveča svoj kapital s posojili na svojo glavniico in z izdajanjem obligacij (dolžnih pisem), ki jamči zanje država, da bi mogla podpirati kmetško gospodarstvo s kar največjimi svotami denarja.

2. Kmetška banka dobiva pravico, da postane največja kmetška proizvodna in konzumna zadruga, ker dobi dovoljenje za prodajanje pridelkov in kupovanje potrebščin svojih klijentinj, kmetških konzumnih in proizvodnih zadrug.

3. Prepovedano ji je dajanje posojil nekmetškemu gospodarstvu; njen cilj je samo financiranje in podpiranje kmetškega gospodarstva.

4. Olajša se postopanje pri kreditiranju in znova združi ves kmetški kredit v kmetški banki, ki daje posojila poedinim kmetškim zadrugam.

Po novem zakonu ima osebni kredit do 5000 levov za cilj, da pomaga kmetu pri kratkotrajnih tekočih potrebah; podeljeval se je po najenostavnejših pogojih: potreben je le podpis dolžnikov. Pri posojilih na več kakor 5000 levov je treba menice, ki mora biti podpisana od enega ali dveh porokov.

Kredit na blago se oddeli od osebnega kredita; odpravijo se njegove slabe strani in dovoli posojilo do 80% vrednosti zastavljenega predmeta. Po novem zakonu ni treba predmeta zastavljati, zadostuje že ugotovitev, da je ta predmet v resnici last osebe, ki išče kredit. Kmet je dobil možnost, da dobi posojilo na še ne spravljene pridelke. V tej obliki je pripomogel kredit na blago, da je moglo nastati mnogo proizvodnih zadrug, kakor: tobačne, vinogradniške, zadruge za pridelovanje rož, sladkorne pese, mlekarne in druge zadruge.

Hipotekarni kredit hoče zadovoljiti dolgotrajne potrebe kmetškega gospodarstva ali pa spremeniti stara kratkoročna posojila v nova, ki jih je treba vrniti šele po daljšem času. Kmetška vlada je imela pred očmi potrebe kmetških zadrug: regulacijo in elektrifikacijo vodnih sil, zadrugne vinske kleti, kmetške tovarne, skladišča itd., in je zato podaljšala rok za povračilo kmetškega hipotekarnega kredita od 10—15 let na 60 let.

S tem, da je začela kmetška banka znova podeljevati kredite poljedelskim zadrugam, se je začela nova doba v razvoju zadrugništva in kmetškega gospodarstva. Kmetške kreditne zadruge so dobile značaj podružnic kmetške banke in zato je banka v nekaterih krajih uknila svoje podružnice in prepuštila njihovo nalogo kmetškim krajevnim zadrugam. Da okrepi kmetške kreditne zadruge, jim je banka podeljevala kredit po niž-

Agrarni pokret v Bolgariji.

VIII.

Sedma reforma kmetške vlade, največja in najvažnejša od vseh, je zakon o cenemem kmetškem kreditu. Od pravilne rešitve tega vprašanja je odvisna tudi pravilna organizacija, razvoj, moderniziranje in napredovanje gospodarstva. Brez potrebnega kapitala gospodarstvo ne more napredovati, kljub vsej inicijativi in propagandi strokovnjakov. Prav tako mora gospodarstvo nazadovati in ne napredovati, če dohodki ne krijejo stroškov. Zato pa sta vprašanji velikopoteznega in cenenega kmetškega kredita in vprašanje organizacije kmetškega trga bolj važni od vseh drugih; v interesu napredka kmetškega gospodarstva jima je treba posvetiti posebno pažnjo in skrb. Predno pa pregledamo reforme kmetške vlade v vprašanju cenenega poljedelskega kredita, pa moramo upoznati čitatelja s poljedelskim finančnim institutom, ki štiti, podpira in omogoča vse reforme kmetške vlade. Ta institut je bolgarska kmetška banka, ki je zasnovana in zgrajena na zadružništvu. Začetki kmetške banke segajo še v turško dobo v obliki občinskih «hambarjev». Po turškem zakonu je bil dolžan vsak kmet plačati občini za vsak par konj ali volov eno krino (= 15 kg) žita, ki se shrani v občinskem hambarju (skladišču) in je last občine. To žito je bilo namenjeno za pomoč potrebnim v slučaju slabe letine, požara, poplave in drugih nesreč. Ta zakon je veljal tudi v svobodni Bolgariji po osvobojenju do l. 1908., ko so bili odpravljeni občinski hambari in namesto njih z njihovim premoženjem osnovane takozvane kmetške hranilnice. Pozneje so prekrstili te kmetške hranilnice v kmetško banko, njihovo premoženje pa je bilo koncentrirano v centrali banke v Sofiji in njenih podružnicah v glavnih mestih okrajev in srezov. Kmetška banka, zasnovana na zadrugarstvu in lastni organiziranih kmetov, je imela važno vlogo pri podpiranju kmeta s cenemim kreditom in pri reševanju kmeta iz krempljev špekulativnega kapitala. To delovanje kmetške banke pa seveda ni ugajalo kapitalistom in njihovi predstavnici in zaščitnici, meščanski vladi. Meščanske vlade so zato z več zakoni spremenile ustroj in uredbo banke in jo dobile v svoje roke; odslej so uravnale njeno delovanje in kreditno politiko, tako, kakor so zahtevali njihovi interesi. Pri tem stanju se kmet ni mogel dosti okoristiti s cenemim kreditom svojega zadrugnega denarnega zavoda; pa tudi tisti, ki so mogli dobiti kredit od kmetške banke, so morali sprejeti take pogoje, da bi bilo boljše in lažje dobiti kredit od zasebnih kapitalistov kakor od banke. Da bi

še bolj zmanjšala moč in ugled kmetške banke, je meščanska vlada l. 1910., ko je bil minister poljedelstva današnji ministrski predsednik Ljapčev, osnovala z zakonom centralno kooperativno banko s kapitalom desetih milijonov od kmetške banke in desetih milijonov od narodne banke z glavnim ciljem, da vzame kmetški banki kreditiranje kmetškim zadrugam. S tem je zadala meščanska vlada odločilen udarec enotni organizaciji kmetškega kredita in obstanku ter razvoju kmetških zadrug. Od tega časa do reform kmetške vlade so bila kmetška zasebna gospodarstva in zadruge, prisiljena k sprejemanju dragega kredita, običala v razvoju in le še životarila.

Meščanska vlada, ki je dobila v svoje roke kmetško banko, je dovolila kmetu, da se posluži treh vrst kredita: osebnega, kredita na blago in hipotekarnega kredita. Pogoj pa so bili taki, da kmet rajše ni izboljševal svojega gospodarstva kakor pa da bi imel posla z zadrugno kmetško banko, ki so jo vodili in upravljali njegovi smrtni sovražniki. Osebni kredit je zasnovan na osebnih sposobnostih kmetovih, njegovi delavnosti in poštenosti. Uprava kmetške banke pa se ni zanesla na to in je zahtevala za osebni kredit porokov. Za osebni kredit od 1000—5000 levov je bilo n. pr. treba dveh premožnih in zanesljivih porokov, ki sta morala garantirati za kmeta. Taki poroki so pa bili navadno sami bankirji in oderuhi, ki niso imeli interesa na tem, da bi kmet jemal kredit od kmetške banke, zato so uporabljali vsa sredstva, da bi odvrnili kmeta od kmetške banke in ga privedli do tega, da bi iskal kredita pri njih samih, ali so pa zahtevali, če so sprejeli poroštvo, za to posebnih nagrad od kmeta. Poleg tega je banka zahtevala za svoj kredit še hipoteko na kmetško gospodarstvo. Kredit na blago (proti zastavi, lombardni kredit) je dajala banka po še slabših pogojih in zato je bil pred reformami kmetške vlade le malo razširjen. Zahtevalo se je poleg zastave predmeta še, da dolžnik izda menico, ki se je glasila tudi na vso vsoto, ki jo je dolgoval, in bila tudi podpisana od dveh solidnih porokov. To je bila torej nekaka mešanica osebnega in lombardnega kredita. Cilj tega kredita pa bi moral biti, da pomnoži kmetu njegov obratni kapital v času pred poljskim delom in da mu omogoči, da mu ni treba hiteti s prodajo svojih proizvodov in more dočakati ugodne tržne cene. Hipotekarni kredit pa ima za cilj, da spremeni kratkoročne kredite v dolgoročne, ali pa da zadovolji dolgotrajne potrebe po izboljšanju kmetškega gospodarstva (kupovanje novih zemljišč, domača živina, zgraditev gospodarskih poslopj, izsu-

ji obrestni meri za zadrugarje kakor za druge nečlanjene dolžnike.

Najvažnejši in najlepši uspeh tega zakona pa je postanek kmetijskih proizvodnih zadrug. Preko njih postane kmetijska banka važen činitelj v proizvodnji, organizira prodajo kmetijskih pridelkov in preko združnega zastopanja interesov malih kmetijskih gospodarstev dela za njihovo korist. Od vseh teh treh vrst kmetijskih zadrug (proizvodne, konzumne, kreditne) imajo proizvodne zadruge največji pomen za odstranitev slabosti malega kmetijskega gospodarstva. Kreditna zadruga hoče posredovati kmetu cenen in lahko dostopen kredit; konzumna zadruga hoče brez posredovanja kapitalistov preskrbeti kmeta s cenanim in dobrim blagom, ki ga potrebuje v svojem gospodarstvu; proizvodna zadruga združuje majhna gospodarstva v velike in močne proizvodne edinice, omogoča tehnični napredek in jih predstavlja na trgu mnogo boljše kakor pa posamezni gospodarji.

Proti tej reformi in spremembam v kmetijski banki so se uprli vsi meščanski ekonomisti, ki so trdili, da bo pri takih kreditnih pogojih kmalu izginil ves kapital banke v žepu kmetov in da bo banka propadla. Prorokovanje meščanskih ekonomistov pa se niso uresničila. Od 14.000 članov zofijske podružnice je morala podružnica do leta 1922 le od šestih zahtevati preko sodišča, da poravnajo svoje obveznosti. Najboljši dokaz za uspeh te reforme pa je razvoj zadružništva v Bolgariji sami.

Kreditno vprašanje v boljševiški Rusiji. Kreditiranje kmetijskega gospodarstva se po revoluciji in zmagi boljševikov ne razlikuje v nobenem oziru od carske dobe. Vlada je pri izvajanju svojega načela o nacionalizaciji zemlje in kolektiviranju kmetijskega gospodarstva vodila ostro borbo proti zasebnemu gospodarstvu in mu odpovedala vsako finančno pomoč. Ko pa je opustila ta načela in začela s politiko »Nepa«, da bi pridobila kmeta za sebe, je začela z drugačno kreditno politiko; dajala je kredite le svojim pristašem. S tem je hotela osvojiti selo in zadati poslednji udarec demokratični uredbi ruskega kmetijskega gospodarstva. Tu so se pa boljševiki prevarali. S svojo politiko prisilnega vzemanja kmetijskih pridelkov in protežiranja delavcev pred kmeti so si odtujili tudi svoje dobro podprte kmetijske pristaše, kulake (gl. letni gospodarski pregled »Boljševiška Rusija« 1928). S tem so izgubili prve svoje kmetijske pristaše in zato začeli z novimi naporji, da preko državnih kolektivnih gospodarstev izvedejo svoja načela.

Agrarna reforma

Sestanek agrarnih interesentov v Čatežu ob Savi se vrši v nedeljo dne 27. oktobra porani maši v prostorih gostilne Marije Kodrič. — Isto nedeljo ob 2. uri popoldne bo sestanek na Vel. Dolini v gostilni Franca Petriča. Predava geometer Milan Mravlje.

Zborovanja agrarnih interesentov v Mariboru so se udeležili predsednik, tajnik in blagajnik Zveze slovenskih agrarnih interesentov. Po njihovih poročilih so zaupniki agrarnih interesentov iz posameznih občin obrazložili položaj agrarnih interesentov in stanje agrarne reforme v njihovih krajih. Pri tej priliki se je ugotovilo, da sili nekaj veleposestnikov za vsako ceno fakultativen odkup. Pri tem se pa izvršuje na agrarne interese veliki pritisk, pretnje in beganje, da bo Zveza slovenskih agrarnih interesentov z vso odločnostjo nastopila v obrambo pravic agrarnih interesentov. Od strani zastopnika nekega veleposestva se zahteva za oral

Med 7 prednostmi ena :

Vsebuje terpentin!

Najbolj gotovo znamenje dobro oskrbovanega perila je, da diši kot svež gozdni zrak — dokaz, da pravo francosko terpentinovo olje vsebuje

Schichtovo Terpentinovo Milo

(joh) zemlje, ki je po definitivnem odloku v agrarnem zakupu, 5000 dinarjev. Jasno je, da revni agrarni interesenti te cene pod nobenim pogojem plačati ne morejo. Zato svetujemo vsem, da raje počakajo na končni zakon, kateri bo gotovo določil nižjo ceno za agrarno zemljo in tudi daljši rok za odplačevanje. Agrarni interesenti naj se ne puste plašiti in begati od nikogar. Po zakonu jim nihče ne more odvzeti dodeljene zemlje. Po fakultativni odredbi je tudi niso prisiljeni odkupiti. Če cena ni za nje primerna, naj čakajo in zemljo pridno obdelujejo in mirno uživajo. Zakon in pravica sta na njihovi strani. Zaupniki naj Zvezo o vseh stvareh takoj obveste, da bomo pravočasno ukrenili potrebne korake na merodajnih mestih.

Naročniki »Grude«.

F. R. nam piše. »Gotovo ste prezrli, da sem že plačal naročnino za »Grudo«, ko ste mi poslali opomin? Pripominjam, da s tem žalite moj kmetijski ponos, ker resnično bi me bilo sram, če bi mi pošiljali tako koristen in priljubljen list kot je naša »Gruda« — ne da bi ga plačal redno kot se gre.«

Naj nam zavedni tovariš oprostimo pomoto, ker je bil po pomoti opomnjen. Vam pa, ki še niste pravilno naročnino, naj bo za vzgled. Ne bodite mlačni — zganite se in storite to takoj. — Ne delajte nam nadaljnjih stroškov, ne ovirajte nas, ko je pred nami še silnega dela, dela za napredek naše mlajše kmetijske generacije.

Uprava »Grude«, Miklošičeva 4.

Nekoliko po svetu.

Od časa do časa je dobro pogledati tudi nekoliko okoli sebe, da se ve človek ravnati, kajti mi ne živimo nekje na luni, ampak v sredi med drugimi ljudmi in državami, katerih dejanje in nehanje zelo vpliva na ves svet.

Najnovejši dogodek zadnjih dni so bila posvetovanja med predsednikom Zedinjenih držav Hooverjem (reci: Huverjem) in angleškim ministrskim predsednikom Mac Donaldom o omejitvi oboroževanja na morju. Angleška delavska stranka, ki je danes v Angliji na vladi, ima v svojem programu splošno razorožitev držav. Tega cilja pa ni mogoče doseči čez noč, ampak le polagoma in zato gre zaenkrat le za omejitev oboroževanja na morju, ki je najdražje in zato tudi najtežje breme za davkoplačevalce. Če se bosta Amerika in Anglija sporazumeli, bodo poklicane na posebno konferenco tudi ostale pomorske velesile, da se dogovore o znižanju števila vojnih ladij. Kako silni so stroški za oboroževanje na morju, dokazuje izjava angleškega finančnega ministra, ki je izračunal, da bi Anglija lahko prihranila v par letih skoro 500 milijonov funtov na izdatkih za oboroževanje. En funt velja 270 dinarjev našega denarja, sedaj pa izračunajte, koliko je to! Ves ta denar bi se lahko porabil za produktivne namene, tako da bi kaj nesel, in tudi brezposelnosti bi bilo konec.

V Nemčiji se vrši velik pokret za zблиžanje in za sporazum s Francijo. To misel je najbolj dosledno zastopal pravkar umrli nemški vnanji minister dr. Stresemann. Za sporazum s Francijo se zavzema tudi nemška socialna demokracija, ki ima v Nemčiji veliko moč. Če bi do tega sporazuma prišlo, bi se znatno odahnili tudi vsa srednja in južna Evropa.

Uplivni francoski politiki pa gredo še dalje. Francoski ministrski predsednik Briand (reci: Brian) in bivši francoski ministrski predsednik Herriot (reci: Erio) delujeta na to, da se vse evropske države združijo v federativno zvezo. Ta pokret imenujejo »pan-evropski«. Po naše bi se to reklo »vse-evropski« (grška beseda pan = ves). Imeli bi torej v Evropi nekaj podobnega, kakor so Zedinjene države v Ameriki. Carinske meje med posameznimi državami bi padle, vsak narod pa bi ostal na svojem ozemlju popolnoma svoboden.

Zanimivo je tudi gibanje za revizijo ustave v Avstriji. V Avstriji si stojita nasproti dve močni skupini, demokrati in »Heimwehr«, za katerim stoje krščanski socialisti. Vsaka od teh skupin ima svoje oborožene čete, med katerimi prihaja do pogostih spopadov. To stanje je trajno seveda nevzdržljivo. V parlamentu se pa kar ne morejo odločiti za razpust obeh oboroženih organizacij. Zato je naravno, da zahteva velik del prebivalstva, naj parlament gre, če ne more napraviti reda v deželi. Zahteva po razpustu parlamenta pa je zelo všeč kapitalistom, ker upajo, do bodo mogli po razpustu parlamenta delavstvo oziroma socialne demokrate zelo potisniti v stran. Na delu so tudi močni vplivi, ki bi radi v Avstriji vpeljali neke vrste fašizem po italijanskem vzoru.

Na Češkem bodo imeli koncem tega meseca volitve v državni zbor. Te volitve bodo zelo zanimive zaradi spora med Čehi in Slovaki, ki se je v novjšem času zelo poostril. Kakor znano, so namreč Čehi precej centralisti, velik del Slovkov pa zahteva avtonomijo za Slovaško. Voditelj slovaških avtonomistov je katoliški duhovnik Hlinka. Nekaj časa je izgledalo, da se bosta oba tabora sporazumela in Hlinkova stranka je poslala dva svoja pristaša celo v vlado. Čisto nepričakovano pa so se stara nasprotja zopet oživila

in vlada v Pragi je obtožila uglednega člana Hlinkove stranke profesorja Tuka veleizdaje, češ da s svojo zahtevo po avtonomiji podpira težnje Madjarov (ki bi radi dobili izgubljeno Slovaško nazaj). Proces je trajal več tednov. Rezultat procesa je bil ta, da je bil Tuka obsojen na 15 let težke ječe. Zgodilo pa se je, da je bila razsodba že v časopisih objavljena, predno jo je izreklo sodišče! To je Slovake silno razburilo in Slovaška ljudska stranka, ki jo vodi Hlinka, je takoj odpoklicala svoja dva ministra iz vlade. Tuko pa so postavili za nosilca liste v nekem slovaškem okrožju. Razdor med Čehi in Slovaki pa dokazuje, da se morajo tudi Čehi boriti z velikimi težavami v svoji notrani politiki.

Precejšen preokret se pripravlja tudi na Ogrskem. Na Ogrskem vlada kot »upravitelj države« nekdanji avstrijski admiral Horthy, predsednik vlade pa je grof Bethlen. Vso državno moč imajo v rokah takozvane desničarske stranke. Kmetje in delavi nimajo nobene besede, zlasti ne oni, ki so organizirani v socialni demokraciji. Na drugi strani pa bi Ogrsi silno radi dosegli revizijo mirovni pogodbe. Ker pa je taka revizija nemogoča brez pristanka Anglije in Francije, a tam vladajo demokratske vlade, zato je veliki prijatelj Madjarov lord Rothermere svetoval Ogrom, naj svojo upravo demokratizirajo, sicer ne bo uspela. To je dokaz, da nastop Delavske stranke na Angleškem le ni tako majhna in enostavna stvar. Za demokratski način vladanja se je izreklo tudi več ogrskih škofov in pod tem pritiskom je res začel grof Bethlen pogajanja s socialnimi demokrati. Prvi korak do sporazuma je amnestija, po kateri se bo moglo veliko število političnih beguncev vrniti domov na Ogrsko.

Ilirija oživljena.

Ljubljana je preteklo nedeljo na najsvečanejši način proslavila 120-letnico ustanovitve Ilirije. Na križišču Vegove in Emonske ceste je bil postavljen 16 metrov visok spomenik iz dalmatinskega belega marmorja. Sredi spomenika so vzdali prah neznanega francoskega vojaka, ki je padel v boju z Avstriji blizu Črnuč. Na severni strani spomenika je pritrjena glava ustanovitelja Ilirije, največjega vojskovodje in vladarja vseh časov in vseh narodov Napoleona Bonaparte, na nasprotni strani pa je pritrjena glava Slovenke kot simbol Ilirije. Načrte za spomenik, kakor tudi za ureditev ulic in trga, na katerem spomenik stoji, je napravil največji jugoslovanski arhitekt Plečnik, profesor na ljubljanski tehnični visoki šoli.

Že v soboto so prispeli v Ljubljano zastopniki francoske vlade in vojske in zastopnik jugoslovanske vlade. V Narodnem domu je bila otvorjena velika zbirka najraznovrstnejših spominov na francosko dobo v naših deželah, zvečer se je pa v unijonski dvorani vršila slavnostna akademija.

Drugi dan, v nedeljo, je bil odkrit Napoleonov spomenik. Odkritja so se udeležili visoki dostojanstveniki iz Francije, zastopniki vseh oblasti, korporacij in društev. Slavje je bilo izredno lepo. Ob odkritju spomenika so slavnostni govorniki povdarjali velik pomen združenih ilirskih dežel, med katerimi so bile del Koroške, Kranjska, Primorska, Hrvatska na desni strani Save in Dalmacija. Napoleon je ustanovil Ilirske dežele zato, da bi potom njih obvladal trgovino med vzhodom in zapadom, da bi držal v šahu Turčijo in varoval svoje italijansko kraljestvo. Francoska uprava je v Ilirskih deželah trajala sicer le štiri leta — od 1809 do 1813 — a se je vendar trgovina izredno lepo razvila in glavno mesto Ilirskih dežel, Ljubljana, se je dvignila v najvažnejše trgovsko središče med vzhodom in zapadom.

Francoska uprava je dala Ilirskim deželam popolno jezikovno svobodo, ustanavljala narodne šole ter dala Slovincem tudi prvo visoko šolo v Ljubljani. Ni čuda, da je spoznal prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik ogromno važnost novega stanja in da je zaklical v svoji pesmi »Oživljeni Iliriji«: »Ilirija vstan'!«

Slovensko ljudstvo je Francoze, njihovo svobodoljubnost in pravičnost kmalu spoznalo ter jih vzljubilo kot svoje največje prijatelje. Iskra narodnega prebujenja se je hitro širila med tedanjimi šolanimi ljudmi in če bi ne trajala francoska uprava in njeno gospodarsko in kulturno delo samo štiri leta, bi nikdar ne čakali 120 let na ujedinjeno Jugoslavijo, ampak bi jo izvojevali mnogo prej.

DOPISI.

Orlavas. Tukajšnja osnovna šola je v nedeljo, 29. septembra proslavila 30-letnico svojega obstoja; zato je umestno, da se tega dogodka spomnimo tudi v »Kmetem listu«. V prvih popoldanskih urah se je pričela pred lepo okrašenim šolskim poslopjem zbirati mladina z gđ. učiteljico Königovo na čelu, bivši učenci, kraj. šolski odbor, zastopniki braslovške in gomilske občine z županoma na čelu, učiteljstvo okoliških šol, zastopnik okr. načelnika, prost. gasilno društvo in številno ljudstvo. Ob 3. uri je otvoril slavnost predsednik kraj. šolskega sveta g. Fran Plaskan iz Orlevasi, pozdravil razne zastopnike in zbrano občinstvo, se jim zahvalil za udeležbo ter orisal pomen današnje slavnosti. Na to je prečital g. šolski upravitelj Jark razna pozdravna in oprostilna pisma bivših učiteljev in katehetov, ki so delovali na tej šoli in končno podal zgodovino šole od početka do danes, ki je prava slika nekdanje avstrijske uprave. — Za tem je bila odkrita spominska plošča nekdanjim boriteljem za šolo, katerih imena so vklesana v marmor z zlatimi črkami in katerim so danes kvaležni vsi bivši in sedanji učenci in jim bodo hvaležni še pozni rodovi. Govoril je še upokojeni nadučitelj g. Zotter iz Gomilskega, ki je v lepem govoru vzbudil razne spomine iz borbe za šolo in zastopnik celjskega okrajnega načelnika g. šolski nadzornik Pestevšek, ki je naglaševal izredno važnost šole pri izobrazbi in vzgoji mladine. Slavnost samo so povzdignili tudi tamburaši tuk. »Društva kmetov fantov in deklet Zimzelen«, ki so pri prireditvi prav pridno igrali, in pa moški zbor »Šentrupertskega pevskega društva, ki je zapel med drugimi tudi mogočno »Jadransko morje«. Po slavnosti v šoli se je množica podala v gasilni dom v Trnavo, kjer se je izvršil drugi del slavnosti in sicer razne deklamacije šolarjev, pevski nastop in končno Finžgarjeva »Veriga«, katere režijo je vodil visokošolec g. Ivan Šketa, igrali so jo pa bivši učenci šole; vsi so svoje vloge prav dobro rešili. Sporedu samemu je sledila prosta zabava, med katero so se izrekle razne napitnice, tičoč se zaslug za šolo in prireditve same. S prireditvijo so bili zadovoljni vsi, ki so jo posetili; v financijelnem oziru pa še posebej Kraj. šolski odbor, kot prireditelj. Pomen šole kot take se izraža najlepše v kulturnem in prosvetnem delu okoliških vasi. Dejstvo je, da je ravno kmetstvo ljudstvo najbolj potrebno šole in posebno še izvenšolskega delovanja učiteljstva. Tudi drugi, ki so se tega zavedali, so zastavili vse svoje moči za splošni napredek. — Kot prvo etapo v tem delovanju lahko zabeležimo ustanovitev »Šentrupertskega pevskega društva«, pred kakimi 17 leti, katerega je ustanovil g. Mirko Zdolšek, šolski upravitelj v Letušu in sin dolgoletnega šolskega vodje naše šole g. Martina Zdolškega, ki uživa sedaj svoj pokoj na Polzeli. Pozneje je vodil društvo dolga

leta g. Fran Derča iz Trnave, sedaj ga pa vodi g. Avgust Žerovnik iz Grajske vasi, pevovodja mu je pa gosp. šolski upravitelj Plauer iz St. Pavla pri Preboldu. Po vojni je vodil šola g. nadučitelj Rado Mejavšek (sedaj služi v Slivnici pri Mariboru), ki si je poleg svoje službe še veliko prizadeval, da se je ustanovila prepotrebna «Kmetijska in gospodinjska nad. šola». Ta šola je pod spretnim vodstvom g. nadučitelja Mejavška mnogo pripomogla, da se je v gospodarskem in gospodinjskem oziru mnogo zboljšalo, kar bo ljudstvu vedno v korist. Škoda le, da je ta važna ustanova zaenkrat zaspala, upajmo pa, da ne za vedno. Kot izraz hotenja naše kmetijske mladine je tudi ustanovitev tukajšnjega «Društva kmetijskih fantov in deklet Zimzelen» (ustanovljeno v začetku 1926. leta), katero z največjo vnemo deluje za kulturno in prosvetno izobrazbo naše kmetijske mladine in naše vasi sploh. Upamo, da bo v tem pravcu delovalo tudi v bodoče! V teku časa se je ustanovilo tudi potrebno «Prostovoljno gasilno društvo Trnava-St. Rupert». Da so ga in ga še vodijo nesebični možje, o tem pričča motorna brizgalna in lepa stavba — gasilni dom, Končno se je ustanovilo še «Katoliško prosvetno društvo». V prednjem je v kratkem podana slika kulturnega stanja štirih vasi, ki so vsolane v tukajšnji osnovni šoli in katere indirektni vpliv so omenjene kulturno-prosvetne ustanove. Dal Bog, da bi naša šola procvitala tudi v bodoče — v prospeh vsega ljudstva. — z.

Iz uredništva. Dopis iz Dravelj za zadnjo številko lista prepozno prejel.

VSEM CENJ. NAROČNIKOM »KMETSKEGA LISTA«

bomo priložili eni izmed prihodnjih števil listu lepe okusno izdelane rubricirane dopisnice za zbiranje novih naročnikov za prihodnje leto, na kar že sedaj opozarjamo.

PODLISTEK

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Zaroka na St. Domingu.

(Nadaljevanje.)

Ker so medtem lajali psi na dvorišču, se je prebudil deček, po imenu Nankij. Tega je bil imel Hoango izven zakona z neko zamorko. Spal je s svojim bratom Pepčetom v stranskem poslopju. In ker je v luninem svitu videl stati na stopnicah zadaj za hišo enega edinega moškega, je takoj hitel k dvoriščnim vratom, ki je bil oni prišel skoznje, da bi jih zaklenil. Tako mu je bilo naročeno za slične prilike. Tujec, ki ni razumel, kaj naj pomenijo te priprave, je vprašal dečka, kdo stanuje v selišču. Ko je stal blizu njega, je z grozo spoznal, da je dečko zamorec. Bil je že pripravljen na njegov odgovor: Da je namreč posestvo po smrti gospoda Villeneuvekega prešlo v roke zamorca Hoanga. Hotel je fantiča vreči na tla, mu iztrgati ključ od vrat, ki ga je držal v rokah, in pobegniti. Tedaj stopi Tončka s svetiljko v roki pred hišo. «Hitro!» pravi, ga prime za roko ter vleče proti hiši: «Tu notri!» Ko mu je to rekla, je skrbno nastavila svetiljko tako, da je s polnim svojim žarom obsevala njen obraz. «Kdo si?» je vzkliknil tujec in se protivil, medtem ko je iz več nego enega vzroka motril njen ljubki, mladi stas. «Kdo stanuje v tej hiši, kjer naj, kakor praviš, dosežem rešitev?» — «Pri svitu solnca! nihče razen moje matere in mene», je reklo dekle in se vneto trudilo, da bi ga potegnilo s seboj. — «Kaj? Nihče?!» je vzkliknil tujec, stopil korak nazaj in ji iztrgal svojo roko. «Mar mi ni pravkar dejal tale deček, da domuje tu

NOVICE.

Anton Švehla, veliki voditelj češkoslovaškega kmetijskega pokreta in bivši dolgoletni predsednik vlade, je popolnoma ozdravel in se povrnil po dveh letih zdravljenja v aktivno politično življenje. Stopil je na čelo borbe v predstojećih državnozbornih volitvah. Kandidira za poslanca v praškem okrožju. — Tudi drugi voditelj češkoslovaške kmetijske stranke dr. Milan Hodža je prekinil lečenje in stopil v volilno borbo.

Češkoslovaški poslanik v Beogradu gosp. Jan Šeba odhaja iz diplomatske službe ter se bo posvetil političnemu delu v svoji državi. Narodno-socialistična stranka ga bo kandidirala za poslanca pri sedanjih državnozbornih volitvah.

Savinjski hmeljarji pri ministru Frangešu. Kmetijski minister dr. Frangeš se je pretekli dni nahajal v Rogaški Slatini na oddihu. To priliko so porabili slovenski hmeljarji ter se zglasili pri njemu in mu ustmeno in v posebni spomenici razložili nad vse težaven položaj naših hmeljarjev ter navedli ukrepe, ki se naj izvrše za zaščito hmeljske proizvodnje.

Strokovna šola za slivarstvo. Minister za poljedelstvo dr. Frangeš je odobril kredit v znesku 20.000 Din za srednjo poljedelsko šolo v Valjevu, kjer se naj ustanovi zavod za proučevanje slivarstva, raznih vrst sliv, škodljivcev in ostalih vprašanj, ki so v zvezi z racionalnim slivarstvom.

Zračna zveza med Zagrebom in Dunajem. V sredo, 9. t. m. je pričel redni zračni promet med Dunajem in Zagrebom.

Vojna glasbena šola v Vrhu sprejme še nekoliko učencev, ki so dovršili z dobrim uspehom štiri razrede osnovne šole. Prošnje je treba poslati komandi šole do 25. t. m. Prosilci naj se takoj javijo pri kapelniku Dravske divizije ob uradnih urah v vojašnici vojvode Mišića, Metelkova ulica 2, Ljubljana

notri zamorec, po imenu Hoango?» — «Jaz pravim: ne!» reče dekle in z izrazom nejevolje zacepeta z nogo. «In najsi tudi je hiša last krvoloka, ki nosi to ime, ga zdajle ni doma! Deset milj daleč je proč!» In nato z obema rokama potegne tujca v hišo ter vkaže dečku, naj nikomur ne pove, kdo je prišel. Čim je prišla do vrat, je prišla tujca za roko in ga peljala po stopnicah v materino sobo.

«No, kaj pomeni meč, ki ga tako za boj pripravljenega nosite pod roko?» je rekla stara, ki je ves razgovor poslušala z okna ter ob svitu luči opazila, da je prišlec častnik. Nadela si je očala in pripomnila: «Najino lastno življenje je v nevarnosti, ko sve vam dovolile pribežališče v tej hiši. Kaj ste prišli zato, da po šegi svojih rojakov povrnete dobroto z izdajstvom?» — «Bog ne zadeni,» je odvrnil tujec, ki je stopil tik pred njen stol. Prijel je starkino roko in jo pritisnil na srce. Nato se je še parkrat plaho ozrl po sobi, odpel meč, ki ga je nosil za pasom in dejal: «Najbednejšega človeka vidita pred seboj, toda ne takega, ki bi bil nehvaležen in malopriden!» — «Kdo ste?» je vprašala stara in z nogo porinila stol predenj. Deklici je vzkazala, naj gre v kuhinjo in mu pripravi večerjo, kolikor je pač v naglici mogoče narediti. Tujec je odvrnil: «Jaz sem častnik francoske vojske, dasi nisem Francoz, kakor ste že gotovo sami presodili. Moja domovina je Švica in moje ime Gustav pl. Ried. Oj, da bi je ne bil nikdar zapustil in ne zamenil za ta nesrečni otok! Prihajam iz trdnjave Dauphin, kjer so pomorili vse belokožce, kakor veste. Zdaj nameravam priti v Port au Prince, še preden se generalu Dessalinesu posreči, da ga s četami, ki jih vodi, obkoli in začne oblegati.» — «Iz trdnjave Dauphin!» vzklikne starka. «Pa se vam je posrečilo z

Oddaja glavnih tobačnih zalog. Dne 19. oktobra t. l. se vrši licitacija zakupa glavnih tobačnih zalog. Ponudbe za zaloge v Sloveniji se morajo do tega dne vložiti v zaprtem in zapečatnem pismu pri Oblastnem monopolskem inspektoratu v Zagrebu. Pogoji, po katerih se dajejo v zakup glavne zaloge, potem obrazci ponudb, se dobijo tudi v Glavnem skladišču tobačnih izdelkov pri Tobačni tovarni v Ljubljani proti plačilu 10 Din. Pogoji se pošljejo tudi na pismeno naročbo po pošti.

Število študentov na beograjski univerzi znaša letošnje leto nad 7000. Na novo se jih je vpisalo 1976. Kam bodo šli vsi ti šolani ljudje, nihče ne ve.

Kostanj v cvetju. Naročnik našega lista g. Ivan Alič iz Studenic pri Medvodah nam je poslal kostanjevo vejico, ki je vsa v cvetju. Obenem nam je sporočil, da je veliko kostanjevo drevo kar pobeljeno od cvetja, česar še ljudje ne pomnijo v onem kraju.

Ponarejevalci denarja pod ključem. Orožniki so aretirali v Mariboru veliko ponarejevalsko družbo, ki je izdelala tisočdinarske bankovce in jih skušala spraviti v promet po raznih krajih na Štajerskem. Aretiranih je bilo 22 oseb. Pri glavnem kolovodji so našli že 81 izdelanih »jurjev«. Ponarejevalska družba je imela svoje delavnice tudi v Rogaški Slatini, Sodencih, Vel. Nedelji, Moravcih pri Ljutomeru in Pobrežju. Orožniki so vso čedno družbo pozaprl, predno je svoje izdelke spravila med ljudi.

Bogata dediščina beograjske univerze. Beograjsko sodišče je pretekli teden odprlo testament nedavno umrlega bogataša Luke Čelovića, ki je prišel kot mlad fant iz Trebinja v Hercegovini v Srbijo in tam tekom svojega življenja spravil skupaj težke milijone. Po testamentu je Čehović zapustil vse svoje premoženje, ki je ocenjeno na 13 in pol milijona dinarjev, beograjski univerzi. Resnična vrednost pa predstavlja trikrat toliko.

vašo poltjo prehoditi to neznansko pot sredi po zamorski deželi, ki je vsa v upor?» — «Bog in vsi svetniki so me varovali,» odvrne tujec. «In še niti sam nisem, dobra mamica. V spremstvu, ki sem ga pustil zadaj, je priletel, častitljiv starček, moj stric, s soprogo in petimi otroci, da niti ne omenim več služabnikov in dekel, ki spadajo k družini. Truma dvanajstih ljudi, ki jih moram s pomočjo dveh jadnih mul voditi s seboj po neizrekljivo napornih nočnih potovanjih, ko se čez dan ne smemo pojaviti na vojni cesti.» — «Ej, Bog nebeški,» vzklikne starka, sočutno zmajuje z glavo in si vzame ščepec tobaka. «Kje le neki je ta čas vaša popotna družba?» — «Vam,» je pripomnil tujec po kratkem premisleku, «vam se lahko zaupa. Iz vaše polti mi seva žarek moje nasproti. Da veste: družina je zdaj miljo daleč od tod, pri galebem ribniku, v pustinji bližnjega gorskega gozdovja. Lakota in žeja sta nas predvčerajšnjim prisilili, da smo si poiskali to pribežališče. Minulo noč smo zaman razposlali služabnike, da bi pri domačih spravili malo kruha in vina skupaj. Strah, da jih primejo in pomore jim je branil napraviti v to svrhu odločilne korake. Tako sem moral tvegati lastno življenje in se podati nočoj sam na pot, da poskusim svojo srečo. Ako me vse ne vara,» je nadaljeval in stiskal starki roko, «me je nebo pripeljalo k usmiljenim ljudem, ki niso prežeti one okrutne in nezaslišane srditosti, kakršna se je polotila vseh prebivalcev tega otoka. Bodite tako ljubeznivi, pa mi za drag denar napolnite nekaj košar z živili in okrepčili. Samo še pet dni hoda imamo do Port au Prince-a. Če nam preskrbite sredstva, da pridemo v to mesto, vas bomo vedno smatrali za rešiteljico našega življenja.»

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Strahovita avtomobilska nesreča v Mariboru. V petek zvečer okrog 22. ure se je pripetila v Mariboru tako strašna avtomobilska nesreča, kakršne v Sloveniji še nismo zaznamovali. Trгоvec Franc Vrhunc je vzel na svoj avto manjšo družbo in jo peljal okrog 9. ure zvečer na krajši izlet v Razvanje. Na avtu so sedeli poleg Vrhunca, ki je šofiral, upokojeni davčni oficijal Janez Cerkovnik, na drugem sedežu zadaj pa žena Josipina Cerkovnik in Ana Pirnat, žena vpokojenega profesorja. Po preteku ene ure so se vračali iz Razvanj proti Mariboru. Vrhunc je vozil z bliskovito naglico. Ko je privozil do mostu, ni mogel vsled neznanke hitrosti zaviti po ovinku čez most ter se je z vso silo zaletel v železno ograjo ob mostu. Učinek je bil strašen. Ženski sta v velikem loku zleteli iz avtomobila preko ograje in padli 21 metrov globoko na obrežje Drave. Obležali sta na mestu mrtvi, neznanško razmesarjeni po glavi in telesu. Moška sta sicer ostala v avtomobilu, vendar sta dobila take rane po obrazu ter notranje in zunanje poškodbe, da je Cerkovnik po nekaj minutah izdihnil, a Vrhunca so nezavestnega prepeljali v bolnico in je malo upanja, da bi okreval. Policijska oblast je ugotovila, da je vzrok nesreče bila prehitra vožnja. Ta slučaj naj bi pač zmodril večino avtomobilistov, ki včasih prav noro vozijo po cestah in spravljajo v nevarnost ne samega sebe, ampak vse druge voznike in pešce.

Griza. V okolici Trojan razsaja že dalj časa opasna bolezen griza, vsled katere so umrle že štiri osebe. Zdravniška oblast je storila vse potrebno, da se nevarna bolezen zatre.

Vlomilci v Domžalah. Vlomilska tolpa, ki že dalj časa krade po raznih trgovinah v ljubljanski okolici, je pred nekaj dnevi prišla v Domžale in tam popolnoma izropala podružnico Rihtarjeve trgovine iz Doba. Ponoči so vrgli iz okenj močne železne mreže, pobili šipe in potem prosto odnesli vse kar jim je prišlo pod roke.

Dobrota je — sirota. Vdova Frančiška Kampelj je imela malo lepo posestvice v Mali Strmici pri Šmarjeti na Dolenjskem. Ker je bila sama, je posinovila svojega nečaka Martina Stariča. Fant je dorastel in ima sedaj 22 let. Rad bi se oženil, a njegova krušna mati ni hotela ničesar slišati o njegovi zahtevi, da mu prepusti posestvo. Te dni jo je pa nekdo počakal v gozdu, jo zabodel z nožem v srce in ji na to še glavo razbil. Sum je padel na posinovljenca, katerega so orožniki aretirali.

Zločin brezvestnega moža. Na Sušaku je zakonski mož Andrija Sorman na drobne kose razsekal svojo ženo ter na to kos za kosom sežgal v peči. Predno je pa svoje zločinsko početje dokončal, mu je prišla na sled policija, ki je našla še okrog 20 kosov mesa in kosti sredi sobe povezanih v platneno cunjо. Sorman so aretirali in ga odvedli v policijske zapore.

Žalosten konec obupanca. Na progi blizu Ravberkomande pri Postojni je skočil pod vlak 24letni Ivan Trampuž iz Rožne doline pri Ljubljani. Vlak mu je odtrgal glavo in obe nogi ter ga tudi drugod strahovito razmesaril. Mladeniča je gnal v smrt obup. Že kot mlad otrok je legel na progo in vlak mu je odtrgal levo nogo. Pohabljen se je preživljal s prodajo šivalnih strojev in drugih predmetov, dokler se ni odločil končati življenje na preizkušen način pod vlakom.

Zastrupljenje s plinom vinskega mošta. Gostilničar Srečko Kojič iz Stare Palanke je naročil svojemu 15-letnemu natakarskemu vajencu, da naj nekoliko časa pogleda v klet, da mošt ne prekipeva. Ko je dečko odšel v klet, so ga močni moštovi plini omamili, da je nezavesten padel na tla in kmalu vsled zastrupitve umrl.

Nesrečni fantovski nož. V bližini župnišča v Kalobjem sta se pretekli petek zvečer srečala mlada fanta Fran Pušnik in Franc Vuga. Bila sta že dalj časa sprta in to je najbrže tudi bilo vzrok, da sta se ob tej priliki spoprijela. Pušnik je udaril Vugo s palico, a ta mu je vrnil z nožem. Prerezal mu je na nadlakti glavno žilo odvodnico ter odšel domov. Ranjeni Vuga je na njivi izkrvavel in umrl.

Umor slovenske služkinje v Beogradu. Pri nekem višjem uradniku v Beogradu je služila 23 letna Kati Hohnjec. Imela je ljubavno razmerje že dalj časa z orožniškim podnarednikom Gjorgje Jocićem. Zadnje čase se je razmerje med njima ohladilo in služkinja ni hotela ničesar slišati o kaki poroki, v kar jo je Jocić nagovarjal. Ko se je odločila službo pustiti in se vrniti domov, je to tako razburilo njenega ljubimca, da je ustrelil najprej njo na to pa še sebe. Oba sta bila takoj mrtva.

Lep dohodek od tujkega prometa v Sloveniji. Pretekli teden se je vršil v Ljubljani občni zbor Zveze za tujski promet. Iz obširnega in vsestransko zanimivega poročila je razvidno, da je letošnje leto obiskalo Slovenijo 80.000 letoviščarjev, ki so dali okoli 70 milijonov dinarjev zasluzka. Največ letoviščarjev je bilo na Bledu in ima od njih tudi največ zasluzka; poleg njega pa zasluži cela okolica od tujkega prometa.

Agrarna reforma v Avstriji. Te dni je imela svoj letni kongres avstrijska socialdemokratska stranka. Najvažnejši sklepi kongresa se tičejo agrarne reforme v Avstriji, za katero bodo socialisti najodločnejše nastopili v prihodnjem parlamentarnem zasedanju.

»Zeppelin« ne bo letel na severni tečaj. Vodstvo ekspedicije za polet Zeppelina na severni tečaj se je s posebnim vprašanjem obrnilo na moštvo Zeppelina, ali se hoče prostovoljno udeležiti poleta ali ne. Vsi člani so udeležbo odklonili, ker se jim zdi vožnja prenevarna in bi bilo škoda izpostavljati zrakoplov Zeppelin, ki je srečno preletel pot okoli sveta, nepredvidenim nevarnostim na severnem tečaju. Pripravljeni bi bili sodelovati na drugem zrakoplovu.

Znižane davke bodo imeli prihodnje leto v Franciji. Parlamentarni finančni odbor je izglasoval znižanje davkov za dve milijardi in 225 milijonov dinarjev.

Tedenski koledar:

- 20. oktobra, nedelja: Felicijan.
- 21. oktobra, ponedeljek: Uršula.
- 22. oktobra, torek: Kordula.
- 23. oktobra, sredo: Ivan Kap.
- 24. oktobra, četrtek: Rafael.
- 25. oktobra, petek: Krizostom.
- 26. oktobra, sobota: Amand.

Sejmi:

- 21. oktobra: Krško, Dovsko, Cerklje, Lesce, Zubna, Jagenca, Podšentjur, Žiri, Rakitna, Sevnica, Sv. Peter pod Sv. Goro, Celje.
- 22. oktobra: Novo mesto, Dramlje, Sv. Marija Magdalena.
- 24. oktobra: Dol, Dol, Logatec, Velenje.
- 25. oktobra: Lemberg.
- 26. oktobra: Videm.

Valute:

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-52
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-99
1 angleški funt	Din	276-20
1 ameriški dolar	Din	56-60
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Ljubosumna žena. V nekem krakovskem predmestju na Poljskem sta živelа v zadovoljnem skupnem življenju že priletna poročena Anton in Sofija Rožički. Mož je imel na ramenih že 67 let, a žena mu je bila za 6 let starejša. Dočim je bil mož še zdrav in mladostnega izgleda, je žena nenavadno hitro oslabela. Mož je pričel gledati za mladimi ženami in dekleti. To je pa ženo tako razburilo, da ga je neko noč polila s petrolejem in zažgala. Hipoma se je vnela cela hiša in z možem vred do tal pogorela. Sama je pobegnila, skočila v reko Vislo in se utopila.

Iz železa — zlato. Letos spomladi je bil v Berlinu aretiran alkimist Franc Tausend, ker je bil osumljen velikih prevār s tem, da je pretvarjal železo v zlato. Te dni so Tausenda privedli pred komisijo kemijskih strokovnjakov in ga pozvali, da pokaže kako pretvarja železo v dragoceno kovino. Na največje zaprepaščenje vseh prisotnih pa je obtožencu v resnici poskus vspel. Kemičari si tega slučaja ne morejo raztolmačiti in tudi sodišče je v zadregi.

Tretji član rumunskega regentskega sveta je bil izvoljen v sredo 9. oktobra t. l. od rumunskega parlamenta in senata. Izvoljen je bil sodnik najvišjega sodišča Saraceanu.

Popolen sporazum med Anglijo in Ameriko. Med angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom, ki se mudi ta čas v Ameriki, in med predsednikom ameriških držav Hooverjem je bil dosežen popolen sporazum glede pomorske razorožitve. Že prihodnje leto bo sklicana konferenca pomorskih držav Anglije, Amerike, Francije, Italije in Japonske, da se pridružijo še ostale države razorožitvenemu dogovoru med Macdonaldom in Hooverjem.

Ruska cerkev prodana. Pretekli teden je bila v Berlinu prodana na dražbi novozgrajena pravoslavna ruska cerkev in sicer na zahtevo ženevske banke, kateri je ruska cerkvena občina dolgovala 140.000 mark.

Angora se pretvori v Antvaro. Predsednik turške republike Kemal paša je izdal odlok, po katerem se bo prestolnica Turčije Angora preimenovala v Antvaro.

Roparji z avtomobilom. Ko se čimdalje bolj razvija promet z avtomobili, se tega resnično praktičnega prevoznega sredstva tudi vlomilci in roparji s pridom poslužujejo. Tako so v pondeljek ponoči vlomili neznani roparji v Mozlju pri Kočevju v trgovino Ivana Kramarja ter odnesli vse manufakturno blago, ga naložili na avto in se odpeljali s plenom neznanu kam. Najbrže bo pa orožništvo storilce kmalu izsledilo.

Depolitizacija duhovščine v Rumuniji. Rumunski listi poročajo, da pripravlja kmetska vlada načrt zakona, ki naj izloči vero iz politike. Zakon bo prepovedal vsako vpletanje vere v politične boje in bo duhovnikom vseh veroizpovedi zabranil vsako aktivno politično udejstvovanje. Na ta način hoče vlada vrniti cerkvi potreben ugled in spoštovanje, ki ga ji je zapravila politikujoča duhovščina.

Mednarodni kongres zločincev. Brazilj-policijska je aretirala zloglasnega mednarodnega vlomilca Alberta Pinta, pri katerem so našli razne važne listine in med drugimi tudi poročilo o mednarodnem kongresu zločincev, ki se je vršil v španskem mestu Lerida. Zbor je trajal teden dni. Na kongresu so bili zastopani delegati vseh strok zločincev, tako žepni tatovi, ponarejevalci denarja, vlomilci v hotele in bančne blagajne itd. Po državah so bili zločinci zastopani iz Francije, Portugalske, Italije, Anglije, Španije, Amerike in Nemčije. Kongres je razpravljал predvsem o enotnem akcijskem planu za zločinske podvzetnosti po vsem svetu, dalje o pravični razdelitvi plena in o enotnem zločinskem jeziku. Izbrali so v te svrhe centralen odbor, ki bo po načrtih vodil zločinske podvige po celem svetu.

Švedski kapital tudi v Nemčiji. Ker se bori nemška industrija vžigalic že več let z velikimi finančnimi težavami, se je pričela pogajati nemška vlada s švedskim trustom za vžigalice za velikansko posojilo v znesku 125 milijonov dolarjev. V primeri, da bi se pogajanja uspešno zaključila, bi prevzeli švedski kapitalisti monopol produkcije vžigalic tudi v Nemčiji.

Madžarska objestnost. Na češkoslovaško-madžarski meji se je pripetil te dni dogodek, ki zna imeti težke posledice za odnose med obema državama. Na meji pri Sokolniku je prekoračila državno granico madžarska obmejna straža ter napadla češkoslovaške stražnike. Pri tem je bil težko ranjen eden izmed napadenih češkoslovaških stražnikov. Po napadu so se Madžari umaknili.

NARODNI GOSPODAR

Ne pre naglite se!

Letos je cena pšenice znatno padla, tako da je pšenica na svetovnem trgu precej cenejša kakor koroza. Za našo državo kot celoto je ta pojav velike gospodarske važnosti. Doslej so namreč v krajih, ki veljajo v naši državi za najbogatejše (Vojvodina, Banat, Srem), pridelovali večinoma pšenico in pšenica je bila za tiste kraje glavni vir bogastva. Ker pa je cena pšenice padla in ker nihče ne more vedeti, če se bo cena pšenice kmalu zopet dvignila ali pa tudi ne, so začeli razni »narodni gospodarji« ljudem svetovati, naj začno sejanje žita, zlasti pa pšenice, opuščati in naj se rajši oprimejo pridelovanja takih pridelkov, ki jih rabi industrija, in ki imajo zato tudi višjo ceno. Taki pridelki so zlasti krompir, ki ga rabi industrija špirta, potem konoplja in lan in koroza.

Ne moremo reči, da »narodni gospodarji« nimajo prav, zlasti če presoajo položaj s stališča celokupne države, in res je, da so dohodki kmetov v Vojvodini in v Sremu za državne finance silno važni, ker plačujejo bogati tamonjši kmetje mnogo stotin milijonov davka. Naša država pa obstoji iz različnih pokrajin, ki se tudi v gospodarskem oziru (ne samo v verskem ali pa v narodnem) že zaradi različnega podnebja in raznovrstnosti zemlje zelo med seboj razlikujejo. In če kje, velja v kmečkem gospodarstvu pravilo, da ni vsaka stvar za vse.

Naša Slovenija n. pr. ni žitna dežela in tudi še kmalu ne bo. Kar se tiče pri nas pridelka pšenice, ječmena, koroze, ajde in prosa, to še za domačo potrebo ni dovolj, ampak moramo žito dokupovati iz Vojvodine. Nas se torej višja ali nižja cena žita tiče le kot kupcev, ne pa kot prodajalcev. Tisti naš kmet, ki je tako srečen, da pridelava dovolj žita vsaj za svojo potrebo, nima od višje ali nižje cene nič, ker ne more nič prodati, a mu tudi ni treba dokupovati. Za nas torej tisti splošni nasvet,

naj bi začeli izpreminjati vrste pridelkov, v glavnem ne velja.

Velja samo toliko in takrat, če bi mogli mi začeti s pridelovanjem takih pridelkov, ki so mnogo dražji kakor pšenica in koroza, tako da bi mogli mi za izkupiček svojih pridelkov kupiti dovolj žita in da bi še nekaj ostalo. Takih pridelkov pa je pri nas prvič malo, drugič pa bi morali imeti priložnost in možnost cene različnih pridelkov stalno kontrolirati, sicer jih ni mogoče primerjati. Take stalne kontrole pa pri nas ni, kajti tiste cene, ki jih beremo v časopisju, so borzne cene. Borzne cene so pa narejene dostikrat tako, da odgovarjajo potrebam in željam špekulantov, ne pa potrebam kmetov in zato so nezanesljive. V račune z nezanesljivimi številkami se pa naš kmet ne more spuščati.

Vsa ta zadeva pa zopet kaže, kako silno bi bila potrebna pri nas Kmečka zbornica za celo Slovenijo. Če bi imeli Kmečko zbornico, bi ta lahko dobivala vsaj iz naših krajev točna in zanesljiva poročila o cenah in na podlagi teh točnih cen bi se šele mogli spuščati v nadaljne račune. Ker pa svojega zanesljivega zavoda za take stvari še nimamo, opozarjamo naše kmete, naj se ne pre naglji.

Dravska banovina je v vsem svojem obsegu ustvarjena pokrajina za pridelovanje izredno okusnega sadja. Njene povečini hribovite lege in nižave, ki so zavarovane proti severnim vetrovom, kakor pobočja gričev in obronki hribov, ki se kot podaljšek visokega alpskega gorovja nizajo preko Dravske notri v Savsko banovino, omogočajo z njenimi razmeroma obilnimi padavinami pridelovanje najrazličnejših in najboljših poznih zimskih jabolk. To je prvovrsten pridelek, ki ga išče trgovina od nekaj pri nas. Sadni pridelek naše Dravske banovine pride v najizbranejših vrstah na razstavo sadja, ki se vrši letos na Ljubljanskem velesojmu v paviljonu G od 19. do 24. oktobra. Sadje se bo oddajalo vloženo v takozvanih ameriških zabojih po 20 do 25 kg. Taki zaboji so najbolj pripravi za prezimovanje sadja.

Vzorčni sadni sejem, ki bo trajal v Ljubljani od 19. do 24. t. m., obeta po dosedanjih priglasilih in pripravah mnogo uspeha. Pričakovati je, da se ga bodo udeležili intereseanti od blizu in daleč in da se bodo sklepale kupčije povoljno. Razstavljene bodo najboljše domače vrste namiznih jabolk, kakor kanadke, voščenke, zlate parmene, mošanckarji itd. po primerno ugodnih cenah.

Nagrade proizvajaleem svežih jajc. Ministrstvo poljedelstva razpisuje nagrado v znesku 5000 Din onemu proizvajalcu, ki bo prvi po tem razpisu prinašal stalno na eden doli navedenih trgov jajca, obeležena z datumom, kdaj so izležena in z imenom (tvrde) proizvajaleca. S tem ciljem bo razglasilo ministrstvo v dveh ali treh mesecih — od dneva tega razpisa — en dan kot kontrolni. Na ta dan morajo proizvajalci prijaviti pri gradskem poglavarstvu — v Ljubljani pri mestnem magistratu, tržno nadzorstvo — da prodajajo svoje proizvode z napisom datuma in tvrde (podjetnika) ter morajo ob enem doprinesiti dokaze o tem (lastne kontrolne knjige, fakture, potrdila od kupcev ali slično). Prvenstvo bodo imeli v enakih slučajih, ki so člani (peradarske, živinarske selekcijske zadruge) perutninarke zadruge in katerih jajca imajo povprečno največjo težo. Pri jednaki vrednosti ali enakih slučajih se morejo razdeliti tudi dve nagradi. Mesta kontrole bodo v Beogradu, Zemunu, Novem Sadu, Somboru, Subotici, Osijeku, Zagrebu in v Ljubljani. Obrazce za dnevno beleženje jajc morejo proizvajalci dobiti, ako to žele, pri občinskih poglavarstvih označenih mest za kontrolo.

Borza.

Vrednostni papirji. Ljubljana. Vojna škoda 419—420, Celjska posojilnica 170 den., Ljubljanska kreditna 123 den., Praštediona 865 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260.

Les. Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 7 vagonov bukovih hlodov, 3 vagoni bukovih drv, 4 vagoni bukovih metlišč in 1 vagon borovih brzojavnih drogov. Povpraševanje je za vsako množino borovih brzojavnih drogov (8, 10, 11, 12 in 13 m), za 600—800 m³ brzojavnih drogov (smreka, jelka), samo 10 m dolgih, dalje za lipove plohe (od 2 m naprej, od 16 cm širine naprej) in za jelove antene (18—20 m dolžine, premer spodaj 25 cm).

Izšla je
Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1930

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskiimi in dnevnimi znamenji; — solnične in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Južni Benečiji; — pregled o koncu brežosti živine; — tabele hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepis važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnika nasl.
d. d. v Ljubljani.

Naročajte »Kmetški list«!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Brzjav: »Kmetški dom« Telefona 2637

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12% in od 3—4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.

Najboljši in najirpekejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opre mah
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloge:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodl.

Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrezem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih
polov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega
blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni z njim zado-
voljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh zgo-
tovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu.
Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim.
Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

- - Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni. - -
Pridite in prepričajte se pri

Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

POZOR! Kupujem **POZOR!**

vse vrste

DEŽELNIH PRIDELKOV

po najvišjih dnevnih cenah. — Imam
vedno v zalogi kalijevo sol, super-
fosfat (rudnina), trstje za stroje (stu-
kadur) in priznano naj-
boljši trboveljski cement

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska cesta 19, poleg dol. mostu

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloge —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

Stroj za šrotanje
na električni pogon ugodno
na prodaj
'Ekonom', Ljubljana

Florjan Jane (p. d. Ba-
stelj) v Radovljici ima
na prodaj za ca. 40 hl
dobro ohranjenih

**vinskih
sodov**

raznih velikosti.

Želod

divji kostanj, bukov
žir, seme akacije, ja-
vorja, jelove storže
plača najbolje
FRUCTUS, Ljubljana,
Krekov trg 10/L.

**Dražestne
kodre**

neomejeno trpežne, pri
vlažnem zraku ali pote-
nju dosežejo dame in go-
spodje brez škarij za ko-
dranje z uporabo **HELA-
LOCKENKRAUSLER**. Tudi
najlepša bubi-glavica bo-
de s Hela lepša, ker je
vsaka ondulacija nepotrebna. Velik prihranek na
času in denarju. Pospešuje rast las. Vaše ogledalo
Vas bo očaralo. Takoj pri uporabi polno onduliranih
kodrov, krasne frizure. Veliko zahvalnih pisem. Po-
sebnost gledališke igralko so polne hvale. — Cena
12 Din; 3 steklenice 28 Din. — Dr. Nik. Komény,
Kešice, poštni predal 12, 214, CSR.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za
75 Din. Povzete je 5 Din dražje. Poštnino
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java«
pšenične kave je kot darilo pridejana lepa
skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-
kah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave
poštnino prosto. Sprejmemo za vsak večji
kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d.,
Beograd, Lomina ul. 11/ž.

Bolni na pljučih!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
umetnosti hranjenja,
ki je že mnoge rešila. Ta se lahko
uporablja pri vsakem načinu življe-
nja, in pomaga, da se bolezen hitro
premaga. Nočno potenje in kašelj
prestane, telesna težina se poveča,
pljuča polagoma poapne in bolezen
izgine.

Resni mošje

zdravniške znanosti potrdijo pred-
nost moje metode ter jo radi priporo-
čajo. Čimprej začnete z mojim nači-
nom prehranjenja, tem boljše za vas.

Popolnoma zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste
črpali mnogo koristnega znanja. Ker
pa moj založnik razpošlje skupno
samo

15.000 komadov brezplačno
pišite takoj, da boste tudi Vi med
srečnimi prejemniki knjige.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24. Abt. 616.

LOVAC

Tvornica glinastih
strešnikov in opeke
Fröhlich & Bichler

Karlovac

➤ Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. ➤

Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor
tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo falcovani in dvakrat falcovani
strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta zidne in strešne
opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.

Dobavlja se franco na vsako postajo.

Generalno zastop-
stvo za Slovenijo: **»EKONOM«** Ljubljana
Kolodvorska 7

Lepo, čisto semensko

pšenico, rž, ječmen

dobavlja „**EKONOM**“ osrednja gosp. zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

**Laneno olje, firnež, emajlne
in ostale lake, oljnate barve**

in vse v stroko spadajoče blago kupite
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIC-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana - Medvode. Lastnik Franjo Medič.
Podružnica Maribor - Novi Sad.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, su-
perfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter,
apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.